

**Socialnämndens riktlinjer för
handläggning av ekonomiskt bistånd**

Innehållsförteckning

Avsnitt 1. Inledning	4
Socialnämndens uppdrag	4
<i>Vägen mot självförsörjning</i>	4
Utgångspunkter vid biståndsbedömning	5
<i>Möjlighet att ge bistånd enligt 4 kap 2 § SoL</i>	5
Grundläggande värderingar och vägledande principer	5
Avsnitt 2. Rätten till ekonomiskt bistånd	7
Är förutsättningarna för ekonomiskt bistånd uppfyllda?	7
<i>Personer som kan arbeta - arbetspår</i>	7
<i>Personer som inte kan arbeta - rehabspår</i>	7
Kan behovet tillgodoses på något annat sätt än genom ekonomiskt bistånd?	8
<i>Genom egen inkomst</i>	8
<i>Genom egna tillgångar</i>	9
<i>Genom socialförsäkringsförmåner eller andra ersättningsformer</i>	10
Avsnitt 3. Olika gruppers förutsättningar	11
Enskilda som tillfälligt vistas i kommunen	11
Enskilda som är placerade av nämnden i annan kommun	11
Barn och unga	11
Studerande	12
Personer som utsatts för våld i nära relation	12
Äldre	13
Avsnitt 4. Försörjningsstöd	14
Riksnorm	14
<i>Särskilda skäl att beräkna riksnorm till en högre nivå</i>	15
<i>Särskilda skäl att beräkna riksnorm till en lägre nivå</i>	15
Boende	15
<i>Boendekostnad vid olika boendeformer</i>	16
Hushållsel	17
Arbetsresor	18
Hemförsäkring	18
Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa	18
Avsnitt 5. Bistånd till livsföring i övrigt	19
Avgifter för kommunal service	19
Flyttkostnader	19
Glasögon och kontaktlinser	19
Hemutrustning	20
Hälso- och sjukvård	20
Internetuppkoppling i hemmet	21
Skulder	21
Tandvård	21
Umgängesresor	22

Avsnitt 6. Handläggning av ekonomiskt bistånd	23
Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd	23
<i>Beaktande av barnets bästa</i>	23
Beslut och rätt till överklagan	24
<i>Beslut under handläggningen</i>	24
Utbetalning av ekonomiskt bistånd	24
Handlingsplan för självförsörjning	25
<i>Beslut om kompetenshöjande insatser</i>	25
Förebygga felaktiga utbetalningar	25
<i>Noggrann kontroll av uppgifter</i>	25
<i>Utredning om felaktig utbetalning</i>	26

Avsnitt 1

Inledning

Den som är i behov till nämndens stöd för att klara sin försörjning har (efter prövning och beslut) rätt till sådan hjälp. Denna riktlinje är ett styrande dokument som ställer upp ramar för nämndens ansvar inom området. **Syftet med riktlinjen** är att säkerställa en rättssäker och likvärdig handläggning när det kommer till såväl förutsättningarna för att beviljas ekonomiskt bistånd som nivån på den ersättning som medges.

Riktlinjen bidrar med vägledning och stöd i de fall gällande lagar och föreskrifter lämnar utrymme för tolkning. I riktlinjen anges vad som är skälig levnadsnivå *i normalfallet* utan att inskränka den enskildes rätt till individuell behovsbedömning. Riktlinjen ska ge nämndens socialsekreterare vägledning och stöd men utgör ej absoluta regler. Om sakliga skäl finns kan dessa motivera avsteg från riktlinjen. Görs avsteg från riktlinjen ska skälen därtill finnas tydligt dokumenterade.

Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden har när det kommer till ekonomiskt bistånd ett **tvådelat uppdrag**:

- Att hjälpa den enskilde att på sikt klara sin försörjning utan nämndens bistånd, *dvs. hjälp till självförsörjning*
- Att pröva den enskildes rätt till ekonomiskt stöd under tiden, och avhjälpa det aktuella behovet, *dvs. hjälp med försörjning*

Nämnden har därmed två olika fokus i mötet med den enskilde: dels den enskildes ekonomiska situation, dels vilka insatser som behövs i övrigt för att den enskilde ska komma ur sitt biståndsberoende. Om ekonomiskt bistånd beviljas är det av yttersta vikt att den enskilde får hjälp att på sikt klara sin försörjning.

Enskilda som är i behov av nämndens stöd för att klara sin försörjning har rätt till sådan hjälp att de på sikt kan klara sig utan ekonomiskt bistånd och bli hållbart självförsörjande. Självförsörjning kan uppnås på många olika sätt, genom förvärvsarbete, studier eller eget företagande t.ex. Även ersättning från socialförsäkringen kan bli aktuellt, om den enskilde till följd av t.ex. sjukdom eller sociala skäl inte förmår förvärvsarbete.

Vägen mot självförsörjning

Nämndens insatser för att hjälpa den enskilde att klara sin försörjningar ska inriktas på att skapa förutsättningar för den enskilde att ta tillvara och utveckla sina kunskaper och förmågor för att på sikt klara sin försörjning utan nämndens bistånd. Utgångspunkt tas i en tilltro till var och ens förmåga och vilja att ta ansvar för och förändra sin situation och komma ur sitt biståndsberoende.

Socialsekreterare ska tillsammans med den enskilde upprätta en plan för vägen mot självförsörjning. Planen kan innefatta arbetsmarknadsinsatser, studier och olika former av rehabiliterande insatser t.ex. och kan i vissa fall (om gällande lagstiftning och rättspraxis medger det, *se avsnitt 2*) förses med krav på deltagande för att rätt till ekonomiskt bistånd ska föreligga.

Utgångspunkter vid biståndsbedömning

Den enskildes rätt till bistånd regleras i 4 kap 1 § SoL. Av bestämmelsen följer att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en *skälig levnadsnivå*.

Vad som är skälig levnadsnivå beror på vad som kan anses som rimligt i det enskilda fallet. Utgångspunkt tas i såväl den enskildes behov som den tid och de förhållanden under vilka den enskilde lever. Skälig levnadsnivå för en person behöver inte vara det för en annan, eftersom behov skiftar över tid och mellan olika personer. En *individuell behovsbedömning* görs i varje enskilt fall, med stöd i gällande lagstiftning, rättspraxis och nämndens riktlinje (*se avsnitt 3, 4 och 5*).

Möjlighet att ge bistånd enligt 4 kap 2 § SoL

Nämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL om det finns skäl för det. Beslut om bistånd fattas då med stöd av 4 kap 2 § SoL.

När ekonomiskt bistånd medges enligt 4 kap 2 § SoL ska det föregås av prövning enligt 4 kap 1 § SoL. Detta för att den enskilde ska få möjlighet till överklagan.

Grundläggande värderingar och vägledande principer

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Portalparagrafen i socialtjänstlagen, 1 kap 1 § SoL, anger utgångspunkten för nämndens handläggning och stöd. Bestämmelsen ger uttryck för alla människors lika värde och rätt till trygghet på lika villkor.

Nedan följer ytterligare begrepp och principer som är vägledande för nämnden.

Helhetssyn

Den enskildes behov och ekonomiska situation ska ses i förhållande till det sammanhang den enskilde befinner sig i. Detta följer av nämndens ansvar att tillämpa en helhetssyn i mötet med den enskilde. Nämndens prövning ska ej reduceras till ett ekonomiskt ärende.

Frivillighet och rätt till självbestämmande

Socialtjänstlagen bygger på frivillighet och medger inga former av begränsningar eller tvång. Det innebär att den enskilde har *rätt att såväl välja som välja bort* och bör ges utrymme att planera och fatta beslut om den egna tillvaron. Den enskildes rätt är dock inte oinskränkt och vissa krav kan ställas oaktat den enskildes samtycke.

Beaktande till barnets bästa

Även om nämnden vanligtvis antar ett vuxenperspektiv vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska nämnden i de fall barn berörs se på situationen med *såväl den vuxnes som barnets ögon*. Det innebär att nämnden ska ta hänsyn till de behov barnet har.

Vid åtgärder som rör barn ska **barnets bästa** särskilt beaktas.

Jämställdhet

Kvinnor och män som är i behov av nämndens stöd ska bemötas på lika villkor. Nämndens stöd och insatser till den enskilde ska vara utformade utifrån den enskildes behov, oavsett kön.

Avsnitt 2

Rätten till ekonomiskt bistånd

Kommunens ekonomiska bistånd utgör ett **yttersta skyddsnet** för människor med tillfälliga försörjningshinder. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning och sin livsföring i övrigt.

En grundläggande princip i socialtjänstlagen är att människor har ett eget ansvar för sina liv. Nämnden ska aldrig frånta enskilda deras ansvar i detta avseende. Nämndens stöd är därför inte kravlöst och den enskilde ska göra *vad han eller hon kan* för att bidra till och klara sin försörjning utan nämndens hjälp. Kraven på den enskilde får dock inte heller drivas hur långt som helst, eftersom den enskildes handlingsutrymme och möjligheter kan vara begränsade.

Vid prövning av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd tar nämnden hänsyn till många olika aspekter. Dessa redogörs för i avsnittet nedan.

Är förutsättningarna för ekonomiskt bistånd uppfyllda?

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd ska den enskilde göra vad han eller hon kan för att bidra till sin försörjning.

I Flens kommun följer den enskilde ett av två huvudspår. Dessa redogörs för nedan.

Personer som kan arbeta - arbetsspår

Den som kan arbeta är skyldig att stå till *arbetsmarknadens förfogande* såvida det inte finns godtagbara skäl. Detta innebär att den enskilde ska vara inskriven vid Arbetsförmedlingen, vara aktiv i sitt arbetssökande, ha för avsikt att arbeta och godta anvisat arbete. Kravet på att stå till arbetsmarknadens förfogande innebär också att den enskilde ska delta i anvisad verksamhet som syftar till att möjliggöra för den enskilde att komma ut i arbetslivet, så som grundläggande studier i svenska språket t.ex.

Huruvida den enskilde står till arbetsmarknadens förfogande eller inte bedöms med utgångspunkt i den enskildes *sammantagna aktivitet* och den handlingsplan som upprättats. Om den enskilde inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande (genom att inte söka arbete eller utan godtagbara skäl avböja eller utebli från anvisad verksamhet t.ex.) finns många gånger grund för att sätta ned eller neka den enskilde ekonomiskt bistånd.

Personer som inte kan arbeta - rehabspår

Kravet på att stå till arbetsmarknadens förfogande gäller inte på samma sätt för den som till följd av t.ex. sjukdom eller av sociala skäl **inte förmår arbeta**. Den enskilde kan behöva överkomma betydande hinder av annat slag innan arbete kan komma i fråga och

nämnden kan ställa som krav att den enskilde ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Det kan handla om missbruk, utsatthet för våld i nära relation eller avhopp från en tidigare kriminellt livsstil t.ex. men också andra omständigheter som påverkar den enskildes förmåga och utgör ett hinder för arbete. Den enskilde är i dessa fall ofta i behov av stöd för att förändra sin situation och nämndens ansvar är ytterst att skapa förutsättningar för och stötta den enskilde.

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd ska den enskilde medverka i nämndens utredning och upprättandet av handlingsplan. En individuell bedömning behöver göras gällande vilka krav (om några) som i övrigt ska ställas på den enskilde. Det är nämndens ansvar att arbeta på ett sådant sätt att den enskilde motiveras till att förändra sin situation.

Nämnden kan aldrig kräva att den enskilde ska följa en viss planering, genomgå vård eller behandling eller underkasta sig test för att påvisa drogfrihet om den enskilde motsätter sig det. Detta är en grundlagsskyddad frihet som var och en har och som enbart kan inskränkas genom uttryckligt stöd i lag. Den enskilde kan inte heller nekas ekonomiskt bistånd på dessa grunder.

Kan behovet tillgodoses på något annat sätt än genom ekonomiskt bistånd?

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd ska den enskilde göra vad han eller hon kan för att ta ansvar och sörja för sin ekonomi så att behovet av ekonomiskt bistånd undviks i den mån det är möjligt. Det innebär att den som söker ekonomiskt bistånd först behöver försöka tillgodose behovet på annat sätt innan bistånd kan komma ifråga. Det innebär också att den enskilde har ett ansvar att planera sin ekonomi.

Genom egen inkomst

Nämnden ska vid bedömning av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd beakta den enskildes inkomst. Samtliga inkomster den enskilde förfogar över (så som lön, arbetslöshetsersättning och eventuella socialförsäkringsförmåner) ska beaktas och reducerar i sin helhet den enskildes rätt till bistånd, med vissa undantag. Nedan följer exempel på inkomster som vanligtvis inte reducerar den enskildes rätt till bistånd:

- Ersättning för merkostnader till följd av funktionsnedsättning, s.k. merkostnadsersättning
- Ersättning för omkostnad i samband med uppdrag som t.ex. kontaktfamilj eller familjehem samt vid vårdnadsöverflytt
- Ersättning vid deltagande i daglig verksamhet, s.k. habiliteringsersättning
- Extra tillägg till studiestöd
- Försäkringsersättning eller skadestånd för att kompensera ekonomisk förlust
- Stipendier och fondmedel som är avsedda för ett visst ändamål, så som en resa t.ex.
- Övriga inkomster som är avsedda för ett visst ändamål, så som inackorderingstillägg t.ex.

Nämnden bör beräkna ekonomiskt bistånd utifrån den inkomst den enskilde hade kalendermånaden före den månad ansökan avser. Summan från en månad som *överstiger riksnormen* behandlas som regel som en inkomst nästkommande månad. Detta följer av den enskildes ansvar att planera sin ekonomi. Undantag görs dock för enskilda som inte haft vetskap om (eller kunnat förutse) att den egna inkomsten kommer upphöra inom en nära framtid. Detsamma gäller vid oförutsedda händelser som den enskilde inte kunnat rå över eller när det är fråga om en nyansökan från någon som inte mottagit ekonomiskt bistånd tidigare.

Genom egna tillgångar

Realiserbara tillgångar som den enskilde förfogar över (så som bankmedel, värdepapper och värdeföremål t.ex.) ska, under förutsättning att det bedöms skäligt, avyttras innan ekonomiskt bistånd kan bli aktuellt. Tillgångar som den enskilde inte kan få tillgång till (så som bankmedel som försetts med villkor i ett gåvobrev eller pensionsförsäkringar som inte kan återköpas t.ex.) ska inte beaktas vid prövningen och påverkar inte den enskildes rätt till bistånd.

Bankmedel och värdepapper

Ekonomiskt bistånd beviljas som regel ej om den enskilde har tillgångar i form av kontanta medel eller värdepapper som lätt kan realiseras (så som fonder eller obligationer t.ex.). Dessa ska, i första hand, användas för den enskildes försörjning innan ekonomiskt bistånd kan bli aktuellt.

Bil

En bil är en realiserbar tillgång. Om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms bli långvarigt (tre sammanhängande månader eller längre) ska denna som regel säljas innan fortsatt ekonomiskt bistånd kan bli aktuellt. Undantag kan göras om den enskilde behöver tillgång till bil för att allmänna kommunikationer saknas eller inte har tillräcklig turtäthet. Detsamma gäller om behov påkallats av medicinska eller sociala skäl (om det är en förutsättning för att barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter eller för att föräldrar ska kunna ha kontakt med sina barn t.ex.).

Bostad

Den enskildes bostad kan betraktas som en realiserbar tillgång om den genom försäljning kan ge ett intäktsöverskott som motiverar åtgärden och om det är möjligt för den enskilde att ordna annat boende.

Enskilde med långvariga behov av ekonomiskt bistånd (tre sammanhängande månader eller längre) kan uppmanas sälja sin bostad. Uppmaning därtill är en form av beslut som kan överklagas av den enskilde.

Övriga tillgångar

Övriga tillgångar den enskilde förfogar över (så som en båt, ett fritidshus eller mark t.ex. men också värdesaker eller annat lösöre) kan betraktas som realiserbara tillgångar om

de har ett betydande värde och om de genom försäljning kan ge ett inkomstöverskott som motiverar åtgärden. Om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms bli långvarigt (tre sammanhängande månader eller längre) ska dessa som regel säljas innan fortsatt ekonomiskt bistånd kan bli aktuellt.

Genom socialförsäkringsförmåner eller andra ersättningsformer

Innan den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd är han eller hon skyldig att söka andra former av bidrag. Om den enskilde genom socialförsäkringsförmåner eller andra ersättningar kan tillgodose sitt behov i någon form (helt eller delvis) ska han eller hon hänvisas till att ansöka om dessa.

Avsnitt 3

Olika grupperns förutsättningar

Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att den enskilde uppfyller vissa förutsättningar och att behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt, av den enskilde själv eller av en annan huvudman.

I kommande avsnitt följer exempel över olika grupperns förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd.

Enskilda som tillfälligt vistas i kommunen

Nämndens ansvar för enskilda som tillfälligt vistas i kommunen är vanligtvis begränsat till akuta situationer som den enskilde inte kunnat rå över. Nämnden ansvarar då för den ersättning den akuta situationen kräver. Den enskilde kan även beviljas ekonomiskt bistånd för att förhindra en nödsituation. Bistånd kan t.ex. medges för resekostnaden för den enskilde att återvända till hemkommunen eller matpengar och nattlogi.

Enskilda som tillfälligt vistas i kommunen kan i vissa fall beviljas bistånd i övrigt. Detta gäller om det inte står klart vilken kommun som har det *yttersta ansvaret* för den enskilde. Nämnden kan aldrig neka den enskilde ekonomiskt bistånd för att behovet kan tillgodoses i en annan kommun, om det är oklart vilken kommun som ska ha ansvaret.

Enskilda som är placerade av nämnden i annan kommun

Enskilda som genom nämndens försorg placerats i en annan kommun har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som andra. Detta följer av nämndens sammanhållna ansvar för den enskilde.

Ekonomiskt bistånd för skäligen kostnader medges under förutsättning att utgiften inte omfattas av den vårdkostnad som utgår till utföraren.

Barn och unga

Föräldrar har försörjningsplikt enligt 7 kap 1 § FB och ansvarar för sina barns försörjning till och med den dag barnet fyller 18 år. Om den unge vid 18 års ålder inte slutfört sin skolgång kvarstår föräldrarnas försörjningsplikt under tiden skolgången pågår eller som längst till dess att den unge fyller 21 år. Detta gäller oavsett om barnet eller den unge bor i föräldrahemmet, placerats utanför hemmet genom nämndens försorg eller valt att flytta hemifrån.

Nämnden ska som regel betrakta barnet eller den unge som en del av föräldrahemmets hushåll. Barn och unga kan i vissa fall (undantagsvis och efter individuell bedömning) dock ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Bistånd kan t.ex. medges om:

- Barnets eller den unges föräldrar inte fullgör sin försörjningsplikt eller på annat sätt underlåter att försörja barnet eller den unge och nämnden inte kan förmå de till det
- Barnet eller den unge har bevittnat eller utsatts för våld eller andra övergrepp i hemmet
- Barnet eller den unge har en ohållbar hemsituation som medför oskäligen sociala konsekvenser

Studerande

Personer som studerar bör ha sin försörjning genom *studiestödsformerna*. Den som studerar förväntas därför söka studiestöd men kan i vissa fall (undantagsvis och efter individuell bedömning) ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Bistånd kan medges under en tidsbegränsad period (om sex månader som längst) för studier på grundläggande och gymnasial nivå som bedrivs efter överenskommelse med socialsekreterare och inom ramen för den enskildes handlingsplan. Särskild hänsyn ska tas till syftet med studierna (så som att studierna bedrivs inom ramen för arbetsinriktad rehabilitering t.ex.) och om den enskilde genom studierna kan närma sig självförsörjning. Detsamma gäller för enskilda som deltar i grundläggande svenskundervisning i de fall den enskilde arbetar deltid utöver sina studier. Krav på heltidsarbete bör inte ställas och den enskilde kan ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Under studieuppehåll

Studiestödsformerna är avsedda att täcka den enskildes omkostnader under den tid terminen pågår. Nämnden bör inte ställa krav på att studiestöd ska räcka under en längre tidsperiod än så. Bistånd medges under studieuppehåll (mellan två terminer, under sommaren t.ex.) under förutsättning att den enskilde i god tid planerat för studieuppehållet genom att aktivt söka feriearbete.

Personer som utsatts för våld i nära relation

Nämnden har ett särskilt ansvar för personer som utsatts för våld eller andra övergrepp av närstående. Många våldsutsatta behöver nämndens stöd och hjälp för att bryta upp från en våldsam relation och kunna känna trygghet efter uppbrottet.

Personer som utsatts för våld i nära relation kan vara i behov av ekonomiskt bistånd för att klara sitt uppehälle. Vid bedömning av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd ska nämnden ta hänsyn till såväl den enskildes situation som våldsutsatt som skyddsbehovet som följer med det. I en akut situation kan ekonomiskt bistånd t.ex. behöva medges *utan föregående prövning* av den enskilde ekonomiska förutsättningar. Att den enskilde är utsatt för våld i nära relation innebär dock inte att den ordinarie prövningen i nästa led helt åsidosätts. En individuell bedömning behöver alltid göras.

Äldre

Personer som är 66 år och äldre som har låga inkomster eller pension ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för ansökan om äldreförsörjningsstöd. Bistånd i form av försörjningsstöd kan medges i avvaktan på Pensionsmyndighetens prövning och beslut. Bistånd till livsföring i övrigt (så som glasögon eller tandvård t.ex.) kan medges efter individuell prövning och om förutsättningarna för bistånd är uppfyllda i övrigt.

Avsnitt 4

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd ska tillgodose hushållets mer regelbundna utgifter och omfattar dels en riksnorm, dels övriga återkommande utgifter som ingår i försörjningsstödet.

Bistånd i form av försörjningsstöd lämnas för skäligen kostnader för:

- Livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, hälsa och hygien, förbrukningsvaror samt dagstidning och telefon, s.k. riksnorm
- Boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

Riksnorm

Riksnormen beslutas om årligen och återges i socialtjänstförordningen.

Riksnormen omfattar nedanstående utgifter:

- **Livsmedel:** kostnader för en näringsriktig och varierad kost för dagens samtliga måltider (frukost, lunch, middag samt två till tre mellanmål), kostnadsberäkningen förutsätter att all mat förutom lunch fem dagar/vecka tillagas hemma
- **Kläder och skor:** kostnader för kläder och skor (inkl. eventuella accessoarer/tillbehör) för olika årstider, för vanliga sport- och fritidsaktiviteter och för något festligare tillfällen
- **Hälsa och hygien:** kostnader för varor och tjänster för hälsa och den personliga hygien, inkl. receptfria läkemedel och förbrukningsmaterial
- **Lek och fritid:** kostnader för vanliga fritidsaktiviteter (dvs. sådana som det är rimligt att alla kan få tillgång till) samt viss idrott/motion och kultur
- **Barn och ungdomsförsäkring:** kostnader för premie eller individuell försäkring som gäller vid olycksfall och sjukdom
- **Förbrukningsvaror:** kostnader för dagligvaror för vård och skötsel av hemmet och av kläder och skor
- **Dagstidning och telefoni:** kostnader för telefoni och helårsprenumeration av dagstidning t.ex.

Riksnorm beräknas vanligtvis *per månad* och är densamma oavsett antal dagar i månaden. Om riksnorm medges för en kortare period än en månad ska ett dagsbelopp räknas fram genom att beloppet för riksnormen multipliceras med 12 och divideras med 365.

Barn och unga bör beaktas i såväl det hushåll där de är skrivna och stadigvarande bor, som där de vistas under umgänge. Riksnormen räknas då fram efter det antal dagar barnet eller den unge vistas hos respektive förälder.

Särskilda skäl att beräkna riksnorm till en högre nivå

Riksnormen ska beräknas till en högre nivå om det finns särskilda skäl.

Särskilda skäl kan anses föreligga om:

- Den enskilde av medicinska skäl (till följd av allergi t.ex.) har behov av näringstillskott eller dyrare kost
- Den enskilde har höga livsmedelskostnader på grund av att kosten är inräknad i en avgift (om den enskilde vårdas inneliggande på sjukhus eller är dagpatient t.ex.)
- Det finns ett tillfälligt och visst behov av att köpa kläder eller skor (vid graviditet, till följd av sjukdom eller andra medicinska skäl eller om ett spädbarn saknar klädutrustning t.ex.)
- Den enskilde har tillfälligt höga kostnader för hälsa och hygien (till följd av säsongsbunden allergi t.ex. eller i samband med operation)
- Det är en förutsättning för att barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter
- Det är en förutsättning för att föräldrar ska kunna ha kontakt med sina barn
- Den enskilde har tillfälligt höga kostnader som beror på att han eller hon varit utsatt för våld i nära relation eller andra brott

Särskilda skäl att beräkna riksnorm till en lägre nivå

Riksnormen ska beräknas till en lägre nivå om det finns särskilda skäl.

Särskilda skäl föreligger om:

- Den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt och begränsat ekonomiskt bistånd, s.k. nödprövning
- Det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader för utgifter som ingår i riksnormen, t.ex. under pågående institutionsvistelse där vissa utgifter ingår i vårdkostnaden
- Det är uppenbart att riksnormen inte används till det den är avsedd för

Boende

Vad som är skälig kostnad och standard för boende avgörs med utgångspunkt i vad en en låginkomsttagare i kommunen kan kosta på sig. Vägledning kan hämtas i försäkringskassans norm och nedanstående ramverk, men en individuell behovsbedömning ska alltid göras. Hänsyn kan t.ex. behöva tas till barns behov av utrymme hos föräldrar där barnet vistas under umgänge eller om den enskilde till följd av sjukdom eller funktionsvariation behöver extra utrymme.

Vägledande boendestandard, exklusive badrum och kök, är ett rum per person (barn över 12 år och vuxna). För familjer med små barn (t.o.m. det år barnet fyller 12 år) får det anses vara skäligt att barnen delar rum.

För att ha rätt till försörjningsstöd för boende ska den enskilde uppvisa *giltiga handlingar* (så som hyreskontrakt, överlåtelseavtal eller lagfart t.ex.) som styrker att den

enskilde förfogar över eller äger bostaden. Den enskilde förväntas också vara folkbokförd på adressen och ska uppmanas därtill.

För att förebygga skulder och i förlängning eventuell vräkning ska den enskilde styrka att föregående månads hyra och månadsavgift är betald.

Boendekostnad vid olika boendeformer

För att kunna ta ställning till vad som är en skälig kostnad för boende behöver nämnden utgå från den enskildes *faktiska boendekostnad* och behov av boende. I kommande avsnitt redogörs för hur kostnaden beräknas för ett antal vanliga boendeformer.

Hyreslägenhet

Kostnaden för hyra och uppvärmning beaktas vid beräkning av den faktiska boendekostnaden. Detsamma gäller för eventuella avgifter för tillval som gjordes *innan* behovet av ekonomiskt bistånd uppstod, eller som den enskilde inte har rådrum över. Det kan handla om inventarier så som en diskmaskin eller tvättmaskin t.ex., internetuppkoppling och kabel-tv eller en parkeringsplats som det inte är skäligt att säga upp.

Bostadsrätt eller eget hus

Kostnaden för månadsavgift alternativt drift och tomträttsavgäld beaktas vid beräkning av den faktiska boendekostnaden. Detsamma gäller för räntekostnader för lån som tagits för inköp, renovering och underhåll. Räntekostnader som avser konsumtionslån som tagits med bostadsrätten eller huset som säkerhet medräknas ej. Inte heller eventuell amortering.

Möjlighet till skattejämkning ska beaktas vid prövningen av den enskildes rätt till försörjningsstöd för boende. Om den enskilde har rätt till skattejämkning för tomträttsavgäld och räntekostnader medräknas hela kostnaden. I annat fall medräknas 70 procent av räntekostnaden eftersom tomträttsavgälden och återstående del av räntekostnaderna är avdragsgilla i deklarationen.

Boende i andrahand

Vid boende i andrahand godtas den hyra som avtalats, under förutsättning att den är skälig.

- Vid boende i hyreslägenhet ska hyran inte överstiga den hyra som lägenhetsinnehavaren betalar plus eventuellt tillägg för möblemang och inventarier om som högst 15 procent
- Vid boende i bostadsrätt eller hus som bostadsrättshavaren eller fastighetsägaren äger ska hyran inte överstiga summan av dennes kapital- och driftkostnader
- Avtal om boende i andrahand ska upprättas skriftligen. Avtal om boende i andrahand är inte beroende av att hyresvärden har samtyckt till andrahandsuthyrningen.
- Den som förfogar över eller äger bostaden ska inte själv bo eller vara folkbokförd på adressen.

Inneboende och delat boende

För inneboende godtas den hyra som avtalats, under förutsättning att den är skälig.

- För inneboende i **hyreslägenhet** ska hyran vara en proportionerlig andel av den hyra som lägenhetsinnehavaren betalar plus eventuella tillägg för möblemang och inventarier om som högst 15 procent
- Vid inneboende i **bostadsrätt eller hus** som bostadsrättshavaren eller fastighetsägaren äger ska hyran vara en proportionerlig andel av summan av dennes kapital- och driftkostnader

Som inneboende bor den enskilde med en person som denne inte har en hushållsgemenskap med. När familjemedlemmar, släkt eller nära vänner delar ett gemensamt boende ska hushållsgemenskap förutsättas om det inte finns något som talar emot det. Boendekostnaden delas i dessa fall lika mellan antalet personer som är folkbokförda på adressen.

Andra boendeformer

Med andra boendeformer avses t.ex. boende i husvagn, kolonistuga, båt eller hotell som innebär en avsevärt enklare standard än andra ordinära boendeformer. Den enskilde har rätt till bistånd i form av försörjningsstöd även för denna form av boende om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Biståndet kan, om bostaden bedöms hälsovådlig eller av andra skäl klart olämplig, förses med krav på att den enskilde ska godta ett erbjudande om bostadsbyte.

Den faktiska boendekostnaden beräknas efter omständigheterna i varje enskilt fall. Om den enskilde saknar en permanent bostad ska kostnaden för magasinering av den enskilde tillhörigheter under skälig tid medräknas i den faktiska boendekostnaden.

Hushållsel

Försörjningsstöd för hushållsel utgår i sin helhet, under förutsättning att såväl elförbrukning som kostnad bedöms skälig. Om den enskilde är inneboende eller delar ett gemensamt boende delas kostnaden för hushållsel med antalet som är folkbokförda på adressen.

Om elförbrukningen väsentligen överstiger vad som kan anses skäligt ska orsaken därtill klarläggas. Om kostnaden bedöms vara hög kan den enskilde uppmanas att se över och om möjligt byta elleverantör och elavtal.

För att förebygga skulder och i förlängning en eventuell fränkoppling ska den enskilde styrka att föregående månads elräkning är betald.

Arbetsresor

Försörjningsstöd för arbetsresor bör medges i sin helhet, under förutsättning att kostnaden är skälig och avståndet överstiger gångavstånd. Det får anses skäligt att arbetsresor **som understiger 3 km**, i vanliga fall och under förutsättning att det finns gångbanor, kan företas till fots. Undantag kan göras för enskilda som till följd av ålder eller sjukdom t.ex. har svårt att gå.

Med arbetsresor avses inte bara resor till och från arbetsplatsen men också resor till och från olika former av insatser och aktiviteter som syftar till att möjliggöra för den enskilde att komma ut i arbete eller på annat sätt nå självförsörjning. Det kan vara resor i samband med studier, praktik eller deltagande i arbetsmarknadsinsatser, resor till och från Arbetsförmedlingen eller resor i samband med arbetsintervjuer eller annan arbetssökande verksamhet t.ex.

Arbetsresor ska som regel företas med allmänna kommunikationer. Är behovet av resor begränsat ska kostnad för enstaka resor beviljas istället för ett månadskort.

Om arbetsresor behöver företas med bil ska kostnad för drivmedel, skatt, försäkring och besiktning beaktas vid beräkningen. Bistånd motsvarande högsta skattefria milersättning som årligen fastställs av Skatteverket medges. Behov av bil kan föreligga om allmänna kommunikationer saknas eller om turtätheten är begränsad t.ex.

Hemförsäkring

Försörjningsstöd till hemförsäkring (inkl. tillägg för villa eller bostadsrätt) prövas månatligen och godtas i sin helhet, under förutsättning att kostnaden är skälig.

Hemförsäkringen bör vara en s.k. grundförsäkring som omfattar:

- *Egendomsskydd* vid stöld och skada
- *Rättsskydd* om den enskilde skulle hamna i en rättslig tvist
- *Ansvarsskydd* vid skadeståndsanspråk
- *Överfallsskydd* om den enskilde blivit utsatt för brott

Tillägg för utökat skydd (i form av allrisk eller olycksfallsskydd t.ex.) medges ej.

Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

Försörjningsstöd för medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa godtas i sin helhet, under förutsättning att kostnaden är skälig. Den enskilde ska uppmanas att undersöka möjligheten till nedsättning av avgiften.

Avsnitt 5

Bistånd till livsföring i övrigt

Med livsföring i övrigt avses sådant som inte omfattas av försörjningsstödet men som den enskilde kan behöva för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Vissa ändamål ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå, om kostnaden är skälig och den enskilde i övrigt uppfyller förutsättningarna för ekonomiskt bistånd. Detta gäller för internetuppkoppling i hemmet samt avgifter och hälso- och sjukvård. I övrigt ska *särskilda förutsättningar* föreligga för att den enskilde ska ha rätt till bistånd. Utgångspunkt tas i vad en låginkomsttagare i kommunen kan kosta på sig och beslut om bistånd ska föregås av en noggrann prövning av om behovet kan tillgodoses på annat sätt.

Avgifter för kommunal service

Bistånd till avgift för kommunal service (så som barnomsorg, hemsjukvård och äldreomsorg t.ex.) medges.

Den enskilde ska hänvisas till att begära höjning av förbehållsbelopp eller nedsättning av avgift om möjligt.

Flyttkostnader

Bistånd till kostnad för hyra av flyttbil eller släpvagn (inkl. drivmedel och försäkring) kan medges under förutsättning att flytten bedöms nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Detsamma gäller om flytten har påkallats av nämnden.

Utgångspunkten är att den enskilde ska ombesörja flytten själv eller med hjälp av familj, släkt och vänner. Bistånd till kostnad för flyttfirma medges som regel ej. Undantag kan göras om den enskilde till följd av t.ex. sjukdom eller ålder inte förmår flytta på egen hand och inte heller kan få hjälp från anhöriga eller närstående.

Glasögon och kontaktlinser

Bistånd medges för skäliga kostnader för glasögon, under förutsättning att behov kan styrkas av legitimerad optiker eller läkare. Skälig kostnad är i nivå med lägsta paketpris som erbjuds av optiker. Tillägg för specialslipade eller specialbehandlade glas (så som extra tunna eller färgade glas) medges endast om de är medicinskt motiverade och behovet kan styrkas av läkarordination.

Bistånd till kostnad för kontaktlinser medges vanligtvis ej. Undantag kan göras i särskilda fall, om kontaktlinser utgör det enda alternativet och behovet kan styrkas av läkarordination.

Den enskilde får själv välja vilken optiker den ska vända sig till. **Minst två kostnadsförslag** ska inhämtas. Biståndet bör även omfatta skäligena kostnader för synundersökning och eventuella resor till optiker i närliggande kommun.

Hemutrustning

Bistånd kan medges för sådan hemutrustning som behövs för att ett hem ska fungera, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Hemutrustning omfattar möbler och husgeråd samt hemelektronik som bedöms nödvändig för att den enskilde ska kunna kommunicera och ta del av information.

Det får anses vara skäligt att all hemutrustning (säng och sängkläder, soffa samt badrumshanddukar undantaget) kan köpas begagnat.

En förutsättning för att rätt till bistånd ska föreligga är att den enskilde varit eller förväntas vara i behov av ekonomiskt bistånd längre än sex månader. Undantag ska dock göras för enskilda som är nyanlända till Sverige. Den enskilde ska om möjligt uppmanas låna hemutrustning från t.ex. familj eller nära vänner.

Komplettering av hemutrustning samt underhåll och reparation

Bistånd till komplettering av hemutrustning medges om det krävs för att den enskilde ska kunna bibehålla en skälig levnadsnivå. Detsamma gäller för underhåll och reparation samt för att ersätta hemutrustning som behöver bytas ut.

Hälso- och sjukvård

Bistånd medges för kostnad som avser *patientavgift för sjukvårdsbesök* t.o.m. högkostnadsskyddet, under förutsättning att besöket är medicinskt påkallat och företas efter bedömning av hälso- och sjukvårdspersonal. Detsamma gäller om den enskilde ordinerats någon form av vård eller behandling eller behöver vårdas inlagd.

Bistånd för uteblivna besök medges som regel ej. Undantag kan göras om synnerliga skäl finns.

Resor till och från sjukvårdsbesök samt sjukresor

Bistånd medges för skäliga kostnader för resor till och från sjukvårdsbesök som den enskilde företar på egen hand. För enskilda som av medicinska skäl har rätt till sjukresa med servicefordon medges bistånd t.o.m. högkostnadsskyddet.

Läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial

Bistånd medges för läkemedel (t.o.m. högkostnadsskyddet) som föreskrivits av hälso- och sjukvårdspersonal och som omfattas av läkemedelsförmånen. Detsamma gäller för hjälpmedel och förbrukningsmaterial. Biståndet bör även omfatta skäliga kostnader för resor för att hämta ut förskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial.

Om synnerliga skäl föreligger kan bistånd för läkemedel som inte omfattas av läkemedelsförmånen medges. Behov ska i dessa fall styrkas genom intyg från läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal.

Internetuppkoppling i hemmet

Bistånd till fast eller trådlöst bredband medges i sin helhet, under förutsättning att kostnaden är skälig. Skälig kostnad är i nivå med lägsta pris som erbjuds av internetleverantör.

Skulder

Bistånd till skulder medges vanligtvis ej, vare sig vid avbetalning på lån, köp på kredit eller för skatteskulder. Undantag kan göras om lån tagits för att undanröja en akut situation och under förutsättning att den enskilde hade bedömts ha rätt till ekonomiskt bistånd om ansökan gjorts vid tillfälle då lånet togs. Detsamma gäller vid skuld som avser t.ex. boendekostnad eller hushållsel som kan medföra allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde.

För att bistånd ska lämnas gäller att betalning av skulden är *av avgörande betydelse* för den enskildes situation och att denna på ett *avsevärt sätt* skulle försvåras om skulden inte betalas. Den enskilde ska uppmanas att undersöka möjligheten till uppskov eller avbetalning innan eventuellt bistånd kan medges.

Tandvård

Bistånd medges för skäliga kostnader för tandvård under förutsättning att den bedöms nödvändig eller inte kan avvaktas. Utgångspunkt bör tas i behandlande tandläkares bedömning samt eventuell bedömning av förtroendetandläkare.

Den enskilde får själv välja vilken tandläkare den ska vända sig till. Minst två kostnadsförslag ska inhämtas. Undantag görs om den enskildes behov av tandvård är akut och kostnadsförslag inte kan inväntas.

Akut tandvård

Med akut tandvård avses behandling vid värk, infektiösa tillstånd eller skada som behöver utföras omedelbart och inte kan avvaktas.

Nödvändig tandvård

I nödvändig tandvård ingår undersökningar och behandling som syftar till att underlätta för den enskilde att äta utan smärta eller andra former av obehag. Hit hör också förebyggande åtgärder mot t.ex. tandlossning och karies.

Bistånd medges om den enskilde varit eller förväntas vara i behov av ekonomiskt bistånd längre än sex månader. Nämnden bör utöver den medicinska aspekten beakta eventuella sociala konsekvenser om den enskilde inte får nödvändig tandvård.

Umgängesresor

Bistånd medges för skäligen kostnader för att en förälder ska kunna ha umgänge med sina barn som bor eller tillfälligt vistas på annan ort. Förutom resekostnaden bör även andra kostnader som är nödvändiga för umgänget (så som matpengar och nattlogi t.ex.) ingå i biståndet. Bedömning kring vad som är skälig kostnad och hur ofta bistånd till umgänge ska medges ska göras med utgångspunkt i vad en familj i kommunen i allmänhet kan kosta på sig. Hänsyn ska även tas till *barnets behov av umgänge* och den umgängesplanering som (genom avtal, dom eller överenskommelse med socialsekreterare inom individ och familjeomsorgen) upprättas.

Avsnitt 6

Handläggning av ekonomiskt bistånd

Kommande avsnitt ställer upp ramar för nämndens handlägningsförfarande vid handläggning av ekonomiskt bistånd.

Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd

En ansökan om ekonomiskt bistånd är ett ärende som ska dokumenteras och avgöras genom ett beslut. Utredning ska inledas *utan dröjsmål* och *förutsätter den enskildes samtycke*. Utredningen utgör ett beslutsunderlag utifrån vilket nämnden ska ta ställning till om den enskilde behöver nämndes stöd och hjälp för att klara sin försörjning.

Hur omfattande utredningen behöver vara beror på omständigheterna i det enskilda fallet. En utredning får inte bli mer omfattande än vad som är nödvändigt för att nämnden ska kunna bedöma om den enskilde har rätt till bistånd. Om det t.ex. står klart att den enskildes behov av ekonomiskt bistånd är tillfälligt eller om ansökan avser en särskild utgift kan utredningen många gånger begränsas till att hämta in aktuella uppgifter om den enskildes ekonomiska situation. Andra gånger krävs ett mer omfattande utredningsarbete där nämnden behöver skapa sig en helhetsbild av den enskildes situation och vad som krävs för att den enskilde på sikt ska klara sin försörjning utan nämndens hjälp. Standardiserade bedömningsmetoder (så som socialstyrelsens bedömningsstöd FIA t.ex.) kan med fördel användas för att fördjupa utredningen.

Nämndens utredning bedrivs i samråd med den enskilde. Den enskilde ska medverka till nämndens utredning genom att så långt som möjligt lämna ut de uppgifter som nämnden behöver. I socialtjänstlagen finns bestämmelser som ger nämnden rätt att ta del av vissa uppgifter utan den enskildes samtycke. Om nämnden behöver ytterligare eller andra uppgifter behöver den enskilde samtycka till att dessa hämtas in.

Om den enskilde inte vill lämna ut uppgifter avgörs den enskildes ärende med utgångspunkt i de uppgifter nämnden har. Den enskilde kan också välja att återta sin ansökan, varpå ärendet avskrivs från fortsatt prövning.

Beaktande av barnets bästa

Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd är utgångspunkten den enskildes ekonomiska situation och möjlighet till självförsörjning. Även om nämnden vanligtvis antar ett vuxenperspektiv ska nämnden *i de fall barn berörs* se på situationen med såväl den vuxnes som barnets ögon. Det innebär att nämnden kan behöva inhämta uppgifter kring barnets situation och ska ta hänsyn till de behov barnet har. Det kan t.ex. handla om hur barnets boendesituation ser ut, kontakten med en eventuell umgängesförälder eller om barnet har några särskilda behov.

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Det innebär att konsekvenserna för barnet alltid ska övervägas innan åtgärd vidtas eller ett beslut fattas. Att det finns barn i familjen behöver dock inte nödvändigtvis innebära att bistånd ska medges. Barnets bästa är inte alltid avgörande i det avseendet, men barnets behov ska alltid vägas in och tillmätas betydelse i bedömningen. De överväganden nämnden gör ska dokumenteras i utredningen.

Beslut och rätt till överklagan

Nämndens prövning ska leda fram till en bedömning och ett slutgiltigt beslut. Av beslutet ska det framgå vad som beslutats, dvs. om den enskilde bedöms ha rätt till nämndens stöd.

Om den enskilde inte bedöms ha rätt till ekonomiskt bistånd ska ansökan, helt eller delvis, avslås. Beslutet ska motiveras så att den enskilde kan förstå vilka ställningstaganden som gjorts och skälen för beslutet. Motivering i form av generella formuleringar som lämnar utrymme för tolkning (så som *den enskildes behov kan tillgodoses på annat sätt*) får inte förekomma utan att det framgår vad som avses.

Den enskilde har rätt att överklaga nämndens beslut *om det går honom eller henne emot*. Huruvida ett beslut anses gå *den enskilde emot* bedöms med utgångspunkt i den enskildes ansökan. Hänsyn ska också tas till hur den enskilde kan tänkas uppfatta beslutet. Även beslut som innebär att den enskilde beviljas bistånd till ett lägre belopp än önskat kan anses gå den enskilde emot.

Beslut under handläggningen

Under handläggningen av ett ärende kan det förekomma beslut som *är av betydelse för ärendets utgång*, men som inte avgör ärendet. Denna form av beslut har ofta formen av uppmaningar eller krav som den enskilde behöver förhålla sig till och som kan påverka den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd. Det kan t.ex. handla om att nämnden uppmanar den enskilde att byta bostad, ställer som krav att den enskilde ska sälja sin bil eller vill att utbetalning görs direkt till fordringsägare eller veckovis. Ett sådant beslut saknar egentliga rättsverkningar för den enskilde men kan antas påverka den enskildes situation på ett *inte obetydligt sätt* och är därigenom överklagningsbart.

Utbetalning av ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd prövas och betalas som regel ut månadsvis, till den enskilde via något av de vanliga betalningssätten. I Flens kommun görs utbetalning via **Swedbanks utbetalningssystem**. Den enskilde behöver själv anmäla sitt konto till Swedbanks kontoregister innan utbetalning kan ske.

Handlingsplan för självförsörjning

Socialsekreterare ska tillsammans med den enskilde upprätta en plan för vägen mot självförsörjning. I handlingsplanen ska nämnden tillsammans med den enskilde

redogöra för de förändringar som behöver komma till för att den enskilde på sikt ska klara sig utan nämndens stöd och hjälp. Handlingsplanen bidrar till att skapa en struktur, för såväl den enskilde som för nämnden, och synliggör vilket ansvar som ligger på respektive part.

Handlingsplanen ska följas upp vid behov, dock senast vart tredje månad. Uppföljning görs tillsammans med den enskilde.

Anvisning till kompetenshöjande insatser

Nämnden får begära att enskilda som tar del av nämndens stöd *under viss tid* ska delta i kompetenshöjande verksamhet med stöd av bestämmelserna i 4 kap 4 § SoL. En förutsättning för detta är dock att den enskilde *inte har kunnat* erbjudas någon annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Anvisning ska föregås av en individuell behovsbedömning där nämnden tar ställning till om den enskilde har behov av att delta i kompetenshöjande verksamhet samt vilken eller vilka eventuella insatser som svarar mot den enskildes behov. Nämnden ska även samråda med Arbetsförmedlingen innan eventuella beslut om anvisning fattas. Samverkan kan med fördel ske via den överenskomna **samverkansplattformen**.

I Flens kommun eftersträvas insats på heltid för de som förmår och har full arbetsförmåga. Kompetenshöjande insatser kan ses som ett möjligt komplement till arbetsmarknadspolitiska åtgärder för enskilda som inte har en heltidsaktivitet via Arbetsförmedlingen.

Förebygga felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar kan förekomma vid utbetalning av ekonomiskt bistånd. Bistånd kan betalas ut felaktigt på grund av brister i nämndens handläggning eller till följd av oegentlighet, om den enskilde medvetet lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. I Flens kommun har nämnden som utgångspunkt att felaktiga utbetalningar **så långt som möjligt ska förebyggas** genom omsorgsfull handläggning och noggranna kontroller. Bistånd ska medges och utbetalas till de som efter prövning och beslut bedömts ha rätt till det. *Rätt bistånd ska betalas ut till rätt person.*

Noggrann kontroll av uppgifter

Uppgifter den enskilde lämnat ska verifieras inom ramen för nämndens prövning. Utgångspunkten är att nämnden kontrollerar de uppgifter som är nödvändiga för att kunna bedöma om den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd.

Nedanstående kontroller kan göras:

- Den enskildes identitet
- Medborgarskap alternativt laglig vistelse i Sverige (uppehållstillstånd eller uppehållsrätt)
- Den enskildes boende (folkbokföring, hyreskontrakt etc.)

- Eventuella barns boende och vårdnad (folkbokföring, umgängesavtal etc.)
- Verifikation på inkomster (inkl. eventuella pågående ansökningar om ersättning eller andra former av förmåner)
- Verifikation på utgifter
- Uppgifter om eventuella tillgångar (så som bankmedel, bil eller fastighet t.ex.)
- Uppgifter som styrker aktivt arbetssökande

Om den enskilde följer nämndens arbetsspår bör kontroll av att den enskilde följer den handlingsplan som upprättats även göras. Vidare bör nämnden särskilt uppmärksamma förändringar (vad gäller boende, hushållsgemenskap, inkomster, utgifter och eventuella tillgångar t.ex.) den enskilde gör från en ansökan till en annan.

Utredning om felaktig utbetalning

Vid misstanke om felaktig utbetalning ska utredning inledas. Utredningen ska bedrivas *åtskilt* från nämndens prövning av rätten till ekonomiskt bistånd och syftar till att klargöra om bistånd betalats ut på felaktig grund. Om utredningen visar att den enskilde medvetet eller av oaktsamhet orsakat den felaktiga utbetalningen finns grund för beslut om återkrav och eventuell polisanmälan.

Återkrav av bistånd som betalats ut på felaktig grund

Den som fått ekonomiskt bistånd genom att ha lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller på annat sätt orsakat den felaktiga utbetalningen är skyldig att återbetala beloppet till nämnden. Nämnden ska *återkräva bistånd* som betalats ut på felaktig grund. Detsamma gäller om den enskilde erhållit bistånd med ett för högt belopp och skäligen bör ha insett det.

Om den enskilde inte återbetalar det ekonomiska bistånd som återkrävts kan nämnden väcka talan om ersättning hos förvaltningsrätten.